

ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ЕКОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Вишницька О.І., Давиденко Ю.С.

В останні десятиріччя більшість країн стикається з серйозними екологічними проблемами. Розвиток світової економіки в ХХ столітті став не лише творчим, але й руйнівним. Бізнес усіх країн мав на меті швидку вигоду, посилюючи техногенні процеси та їх вплив на середовище. Нині екологічні проблеми набули планетарного масштабу і стали реальною загрозою людству. Світова спільнота намагається боротись за збереження якості середовища проживання.

Зменшення екологічного тиску на здоров'я людей та на навколишнє середовище потребує проведення масштабних заходів, пов'язаних з запровадженням нових виробничих технологій, оновленням виробничого апарату, будівництвом та реконструкцією очисних споруд. Проведення таких заходів можливе лише за належного рівня фінансування екологічно безпечних проектів.

– Інвестиційна діяльність підприємств пов'язана із значними витратами. Промислові підприємства змушені звертатись до залучення різних джерел фінансування. Враховуючи обмеженість власних фінансових ресурсів, підприємства намагаються мінімізувати свої вкладення в екологічно безпечні заходи, адже вони не завжди ведуть до збільшення об'ємів випуску продукції та прибутковості. Але потреба в інвестиціях і витратах на реалізацію екологічних проектів зумовлена вимогами державних стандартів, світового ринку, і набуває дедалі більших масштабів.

Останніми роками спостерігається чітка тенденція до зростання інвестицій екологічного призначення. Вітчизняні підприємства, як правило, фінансують екологічні проекти за рахунок власних коштів, але також відбувається і збільшення видатків зі зведеного бюджету на охорону навколишнього природного середовища.

У посиленні екологічної безпеки промислового виробництва велике значення має реалізація державою екологічних програм, що пов'язані з поліпшенням технологій, поліпшенням якості продукції, усуненням негативних зовнішніх ефектів, упровадженням інновацій. Тому практичне розв'язання екологічних проблем значною мірою

залежить від вибору методів фінансування відповідних заходів та рівню фінансового забезпечення.

Підприємства можуть використовувати лізинг в процесі екологічної модернізації підприємств. Це дозволить без великих початкових капіталовкладень впроваджувати ресурсозберігаючі та безвідходні технології, будувати очисні споруди, запроваджувати інновації та робити структурну перебудову виробництва.

У розв'язанні екологічних проблем, зокрема у посиленні безпеки промислового виробництва, ефективним та дієвим має стати бюджетне фінансування інвестицій.

У бюджетному фінансуванні екологічних проектів підприємств важливим є застосування організаційних механізмів, які забезпечують перелив коштів із бюджету в окремі галузі промисловості та окремі виробництва шляхом державних закупівель.

Важливим методом фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємств, і зокрема капітальних витрат на підвищення екологічної безпеки виробництва, є кредитування. Але економічний потенціал банківської системи України незначний.

Рівень кредитування економіки загалом та промисловості в інвестиційну діяльність зокрема стримується не лише обсягом кредитних ресурсів, а й дією інших чинників. Більшість банків в Україні здійснюють дуже ризикову діяльність. Крім того, кредитування екологічних проектів містить у собі загрозу їх неповернення, тобто вони є проблемними. В даному випадку є доцільним створення системи екологічних банків в Україні. На сьогодні існує потреба саме в таких спеціалізованих фінансових установах, оскільки підприємствам необхідні фінансові ресурси для здійснення екологічних інвестицій. Отримання кредитів на екологічні потреби повинно здійснюватись на пільгових умовах, враховуючи термін окупності екологічних витрат. Кредитування підприємств може здійснюватись під певні екологічні програми чи проекти. Для екологічних банків мотивацією при наданні кредитів буде надання їм податкових пільг. Діяльність цих банків повинна регламентуватись не лише з боку НБУ, а також участю держави у їх капіталі.

Отже, фінансування інвестицій екологічного спрямування може здійснюватись за рахунок внутрішніх джерел підприємства, кредитних ресурсів, зокрема екологічних банків, за допомогою державних закупівель та бюджетного фінансування.